

„ЗАДРУГАТА“
КНИГА ВТОРА

Добри Божилов

ЗАВЕТЪТ

Издателството
за българска
литература

Пролог

– Готови ли са? – попита Забулената.

Майсторът извади една кожена кесия от най-личните. Струваше цяло състояние, но тя бе платила щедро – и за нея, и за това вътре. Искаше здрава кожа, която ще издържи дълго.

– Ето ги – отвърна той и я подаде.

Жената я отвори и бръкна. Извади няколко от кръстчетата – малки, красиви, изящно изработени. Точно както бе ги поръчала. Преброи ги. Сякаш бройката бе най-важна от всичко. После взе да ги оглежда едно по едно.

Дребни реликви с дължина не повече от малкия ѝ пръст. Но не бяха съвсем точно кръстове. Напречната им част бе леко изместена под ъгъл нагоре. Приличаха на кръст, на който се бе разхлабила сглобката и лявата половина на напречната греда бе паднала надолу, а дясната – минала нагоре.

Разбира се, никакво разхлабване нямаше, защото тези кръстчета бяха изработени от масивно дърво и издялани изцяло. Просто изглеждаше така.

Но тази греда, или по-точно – гредичка, имаше и друга особеност. В горния си край тя бе заострена, а в долния – разцепена на две. Така кръстът приличаше все едно се състои от едно средно дърво и стрела, сложена по непохватен начин напречно.

– За тия пари можех да ти направя кръстчетата от злато – каза майсторът.

– Трябва ми само да са трайни. Да са безкрайно трайни – отвърна Забулената.

– Няма нищо по-трайно от златото. Това, дето е в монетите днес, може да е било на монети и при Александър Велики.

– Точно затова не ми трябва злато. Не искам някой да претопи тези кръстчета, за да направи нови от тях. Нищо истински ценно не може да се съхрани в злато. Златото е преходно, защото обсебва хората... Кажете, здрави ли са?

– Дървото е сушено десет години. Потопено е в смола и ги пекох сам дни наред на бавен огън. Тези кръстчета ще просъществуват до Второто пришествие на Исуса Христа... Ако не бъдат изгорени или счупени умишлено, те са вечни.

– Благодарят ти, майсторе – каза Забулената, извади една кесия и му я даде.

– Парите, дето даде, стигнаха и останаха, това защо е?

– Трябва да си щедър, за да бъде и Бог щедър към теб в това, което си намислил. Така пише в светите книги.

– Доста голяма щедрост. И дърво. Когато се съберат тези две неща заедно, започвам да мисля за Божии дела... Ти да не си монахиня?

Забулената се разсмя:

– Не, не съм монахиня. Аз съм най-голямата грешница по тези земи.

– Но поръчваш дървени кръстчета, които трябва да надживеят Светия граал.

– Надявам се да не им се наложи да живеят толкова дълго. Надявам се да свършат делото си много преди Господ Исус да дойде пак при нас – каза за последно Забулената и излезе.

Държеше в ръцете си девет граала. Дървени като първия. Само дървото бе вечно. Защото бе в изобилие и не бе ценност. Светият граал не би могъл да бъде от друго освен от дърво. Иначе хората щяха да го затрият, водени от късогледа алчност. Нищо не пазеше нещо така добре, както незаинтересоваността на хората от него. Не биха могли да бъдат от друго освен от дърво и нейните девет граала...

Житието

Аз съм Исмаил бей. Аз започнах като слуга на Всевишния и бях горд. Постигнах големи победи за неговото име и за моя господар. Станах пръв и най-верен на Господаря, той ми доверяваше живота си. И този на най-важните за него хора. После Всевишният ми даде урок и ми отне всичко. Станах по-долен от слуга на Лукавия. И той винаги нами-ра тези загубени души и ги печели. Даде ми много злато и му платих цената, която поиска. После се видях отстрани колко жалък съм станал, като съм се отвърнал от Всевиш-ния. И пак станах негов слуга. Но без гордост. Аз единствен съзрях най-страшния враг на Падишаха. И спечелих уваже-нието на този враг. Но за Падишаха вече бе късно и зато-ва премълчах. Защото времето минаваше и бе стигнало до там, че вече и самият господар на всички паши не можеше да спаси своя свят. Бъдещето идваше, а аз се молех на Все-вишния да съм част от него. И той ме чу...

**Из „Житието на Исмаил бей“
Записано от брат К. и брат С.**

1. Опозореният

Пусна ги Екатерина да си вървят, въпреки че бяха опитали да я убият. Мирът ѝ с Фридрих бе по-важен.

Пусна дори него, макар лично да я влачеше за косите и лично да бе произнесъл последните думи, които мислеше, че ще чуе. Провидението я спаси, тя обезобрази лицето му, но после го освободи.

„Ще водиш лично войниците си обратно, пускаме те, защото не искаме добре обучени германски разбойници, които да преследваме в Русия“ – това бяха думите на Орлов.

Границата не бе близо и бе дълъг изпитателен път сред ненавиждащите ги руснаци. Но Гюнтер знаеше, че големите неприятности са отвъд нея.

На лицето на Фридрих нямаше ведрост, а по-скоро умора. И още по-страшното – отегчение. Бе го приел просто защото бе твърде важен войник.

– Благодаря ти, че опита – каза кралят. – Благодаря ти, наистина.

– Руснаците са непредвидими. Провалихме се. Но не е ясно имали ли сме изобщо шанс. Ако там някой реши да сменя царя си, никоя гвардия не може да го спаси – отвърна Гюнтер.

– Това са тънкости на руската политика. Хората не ги разбират. А и ти беше най-добрият ми гвардеец, начело на собствената ми охрана. Пратих те именно защото беше най-способният да се справиш в Русия – отвърна Фридрих.

– Съжалявам, Ваше величество. Съжалявам, че се провалихме, но ако съм искрен – съвестта ми е чиста, направих всичко възможно. А един войник, който пред себе си знае, че е направил всичко по силите си, може да спи спокойно.

– Пожелавам ти приятен сън, Гюнтер... Не мисля, че си лош човек или лош войник. Просто съдбата не е била с теб.

– Нима няма да служи повече на Прусия? След толкова битки?

Кралят се изправи, обърна му гръб и застана до прозореца.

– Гюнтер, ти се провали. Но това е по-малката беда. По-голямата е, че се провали като войник на Прусия, и то точно когато интригите в двореца са най-много. Какъвто и да е бил провалът ти в Петербург, тук той се превърна в огромен срам и пародия. В момента ти си посмешището на кралството, абсолютният позор за войник... Не мога да те оставя за друго освен за шут. Но ти едва ли искаш това.

– Простете, Ваше величество, но разклащането на кралството и интригите не са по моя вина. Водихме дълга и тежка война срещу много врагове едновременно. При това – неуспешна война. Тя разруши и вашия авторитет и затъмни бляскавите ви победи от годините преди това.

– Така е, Гюнтер. Но аз оцелях. Разбра се, че кралят няма да бъде свален. Обаче дойде твоят ред и ти не оцеля. Всичките ти врагове се развихриха и те съсипаха. Гюнтер, ти си добър войник, въпреки провала ти. Но си лош политик. Прусия не е гвардията. Прусия днес е политиката. Дворецът е политиката. Ти нямаш място там. Напълно съсипан си.

– Значи ме гоните?

– Не мога да те преназнача никъде. Руският цар изгуби короната и живота си, намирайки се под твоя закрила.

– Аз го спасих веднъж! Рискувах живота си! Прикрих го пред убийци, каквито нито Прусия, нито Европа е виждала, поне откакто аз се помня. Спасих го, да не ви дава Господ да ви пратят такива!

– Да, тези убийци са любопитна част от историята ти. Щеше да разказваш на внуците си, ако този успех бе опазил царя, а не го бяха убили по-късно.

– Вие ми се подигравате! Дори не ме слушате, Ваше величество! В Европа има убийци, които преодоляха Пруската гвардия за секунди. Единствено саможертвата ми и може би късметът спасиха царя. А на всичкото отгоре те успяха и да избягат! И повярвайте ми, не ги беше наел Петър, за да убият царицата. Някой друг ги беше наел. Представете си, че някой от враговете ви в Прусия ги наеме срещу вас!

– Преувеличаваш, Гюнтер. Разбирам чувствата ти. Но ако някой можеше да наеме такива изкусни убийци срещу мен, отдавна да го е направил. Имам толкова врагове. Шпионите ми поглъщат една на всеки двама монети от разходите на кралството. Скъпо ми е да съм жив, но съм жив.

– Ако ви пратят онези, гвардията няма да ви спаси. Нито шпионите ви. Мисля, че имате нужда от мен. Аз съм ги срещал! И мисля, че трябва да наредите на шпионите си да разследват този случай. Трябва да намерите тези убийци, откъде са дошли и кой ги е наел. За да ги следим!

– Не мисля да харча пари, за да разследвам убийството на руския цар. Кралството ни се нуждае от тях, за да се възстанови от войната... А и мисля, че преувеличаваш риска. Наложило се е да скачаш с тялото си пред царя, защото преди това си допуснал да пробият кордона от гвардейци. Нещо, което моят началник на охраната няма да допусне никога. Всъщност, той ти се присмива.

– Харолд? Той ми се присмива! Сам знаете, че съм много по-добър, иначе него щяхте да пратите при Петър.

– Харолд е достатъчно добър. Опazi ме толкова пъти, когато теб те нямаше. А и в момента той ти се присмива, заедно с целия двор, а не ти на него.

– Ваше Величество, подходате неразумно! Не само игнорирате заплахата от тия убийци, но и пренебрегвате ос-

новно военно правило – битите войници са научили повече. Да, загубихме една битка в Русия. Поуките от нея са за сметка на руснаците, а ползите – за Прусия. Трябва да ни оставите на служба.

– О, Гюнтер, не пренебрегвам никакви военни правила. Повечето войници ще останат на служба – с целия си опит от провала в Русия. Просто ти и офицерите нямате бъдеще.

– Ваше величество, твърде млад съм за пенсия, мога да дам много на Прусия...

– Пенсия? Каква пенсия? Гюнтер, не разбираш – дори пенсия не мога да ти дам. Не мога да те освободя тихомълком. Ти си посмешницето на Прусия. Дори това, че те приех, е огромно великодушие. Мога единствено да те изгоня и да се присъединя към хора на смеещите се. Аз съм политик и не мога да вървя срещу вълната. Това е последната ни среща – допълни кралят и съобщи най-лошата новина: – И липсата на пенсия е най-малкият ти позор.

– Не ви разбирам? Какъв по-голям позор за един войник от това да бъде унижително изгонен.

Фридрих замълча за малко, този път не му се надсмя, а бе искрен. Прояви съчувствие като мъж към мъж:

– Клара. Съпругата ти. Бившата ти съпруга...

– Клара? Бивша съпруга? – шокиран отвърна Гюнтер.

– Това е ужасната новина за теб, войниче. Загубил си всичко в живота. Присмехът и хулите ти отнеха всичко.

– Клара? Какво е станало?

– Клара е добре, синът ти също... Само че вече не са твои. Нито пък имението ти.

– Как е възможно?

– Граф Хофенбах е вече господар на дома ти. И съпруг на Клара. И дори – баща на малкия...

– Какво? – Гюнтер започна да се задушава. Опита да си поеме въздух. Кралят му помогна да приседне. Даде му вода.

– Графът отдавна бе хвърлил око на жена ти и на имотите ти. Той похарчи планини от злато, за да злослови по теб, та помията да е по-голяма. Накрая се яви като великодушен благодетел, който спаси честта на жена ти и детето ти. Архиепископът – вероятно подкупен от Хофенбах, сам ѝ предложи да узакони развода. А Хофенбах организира кампания да предпази детето ти от присмеха на останалите. Сам ходеше и пляскаше чуждите деца, които се подиграваха на твоето. Той създаде истерията, а после го спаси от нея. Накрая всички го приеха като добрия човек, който е помогнал на нещастното момченце. Дори малкият го прие. Прие името му и вече е Хофенбах. За човек като теб има един път. Няма значение посоката. Нов живот, ново начало. Някъде далеч. В Америка, в Африка, в Китай... Поеми натам и след десет години скитосване болката от загубата на семейството ще е по-малка. Друг изход нямаш – каза Фридрих и извади една кесия: – Пенсия не мога да ти дам, но това ще ти стигне за 2–3 месеца. Върви накъдето решиш, просто не поглеждай назад към Прусия. Никога вече. Аз никога няма да погледна към теб.

Кралят остави Гюнтер и отиде при придворните в парка.

Гюнтер отиде при свой близък приятел евреин. Остави му парите на Фридрих под лихва и написа поръчение да се дадат на малкия, когато навърши пълнолетие. Щеше да се натрупа солидна сума, едно малко наследство от баща му. Остави му и трите си ордена за заслуги към Прусия. Заедно с едно писмо, което се надяваше да разбере, когато порасне. Бе сигурен, че евреинът ще изпълни заръките. Семейството му от поколения градеше авторитет на честни лихвари.

Фридрих грешеше в едно. Гюнтер не би могъл да тръгне наникъде с парите му. Разорен, съсипан и прокуден, той можеше единствено да започне от самата нула.